सम्प्रसारणे – ब्रह्महूषु । परिवीषु । सम्प्रसारणपूर्वत्वस्यासिद्धत्वात् षत्वं न प्राप्नोति । ङौ – वृक्षे च्छत्रम्, वृक्षे छत्रम् । इटि – अपचे च्छत्रम्, अपचे छत्रम् (म. भा. ३.६६) । आद्गुणस्यासिद्धत्वाद् ह्रस्वलक्षणो (६.१.७१/२५५८) नित्योऽत्र तुक् प्राप्नोति, दीर्घात् (६.१.७५/१४८), 'पदान्ताद् वा' (६.१.७६/१४९) [1]इति तुग्विकल्प इष्यते ॥

आद्गुणः । (८७/६०)

अचि इत्यनुवर्तते । [2]अवर्णात् परो योऽच्, अचि च पूर्वो योऽवर्णः तयोः पूर्वपरयोः [3]अवर्णाचोः स्थाने एको गुण आदेशो भवति । [4]तवेदम् । खट्वेन्द्रः । मालेन्द्रः । तवेहते । खट्वेहते । तवोदकम् । खट्वोदकम् । तवर्श्यः । खट्वर्श्यः । तवल्कारः । खट्वल्कारः । लृकारस्य स्थाने योऽण् तस्य लपरत्वमिष्यते ॥

वृद्धिरेचि । (८८/७२)

आत् इति वर्तते । [5]अवर्णात् परो य एच्, [6]एचि च पूर्वो यः अवर्णः, [7]तयोः पूर्वपरयोः अवर्णैचोः [8]स्थाने वृद्धिरेकादेशो भवति । आद्गुणस्यापवादः । ब्रह्मैडका । खट्वैडका । ब्रह्मैतिकायनः । खट्वैतिकायनः । ब्रह्मौदनः । खट्वौदनः । ब्रह्मौपगवः । खट्वौपगवः ॥

एत्येधत्यूठ्सु । (८९/७३)

वृद्धिरेचि इति वर्तते, [9]आत् इति च । तदेतत् एज्ग्रहणम् एतेरेव विशेषणं, न पुनरेधतेः, अव्यभिचारात्, ऊठश्चासम्भवात् । 'इण् गतौ' (धा. पा. १०४६) इत्येतस्मिन् धातौ एचि, 'एध वृद्धौ' (धा. पा. २) इत्येतस्मिन् ऊठि च पूर्वं [10]यदवर्णं ततश्च परो [11]योऽच्, तयोः पूर्वपरयोः [12]अवर्णाचोः स्थाने वृद्धिरेकादेशो भवति । उपैति । उपैषि । उपैमि । उपैधते । प्रैधते । प्रष्ठौहः । प्रष्ठौहा । प्रष्ठौहे । ऊठि आद्गुणापवादो वृद्धिर्विधीयते । एत्येधत्योः [13]तु एङि पररूपापवादः । 'ओमाङोश्च' (६.१.९५/८०) इत्येतत्तु[14] पररूपं न बाध्यते, 'येन नाप्राप्ते यो विधिरारभ्यते स तस्य बाधको भवति' (व्या. प. ४९) [15]इति, 'पुरस्तादपवादा अनन्तरान् विधीन् बाधन्ते' (व्या. प. ९) इति वा । तेनेह न भवति, उप आ इतः [16]उपेतः इति । एचि इत्येव, उप इतः उपेतः ।

[६७८] अक्षादूहिन्यां वृद्धिर्वक्तव्या । (म. भा. ३.६९)

अक्षौहिणी ।

[६७९] स्वादीरे[17]रिण्योर्वृद्धिर्वक्तव्या । (म. भा. ३.६९)

स्वैरम् । स्वैरिणी ।

[६८०] प्रादूहोढोढ्येषैष्येषु वृद्धिर्वक्तव्या । (म. भा. ३.६९)

प्रौढः । प्रौढिः । प्रैषः । प्रैष्यः ।

---

1. इति नास्ति ह. 2. अवर्णान्तात् फ. ह, अवर्णान्तपरः क. 3. वर्णयोः ब. 4. तवेन्द्रः क. 5. अवर्णान्तात् फ, अवर्णपरो ह. 6. तस्मिन् एचि परतः ग. 7. तयोः नास्ति ह. 8. परतः इत्यधिकम् फ. आत् इति च नास्ति फ.10. योऽवर्णः ग. 11. यः एच् क. फ. ह. 12. अवर्णाचोः नास्ति क. ग. 13. तु नास्ति फ. 14 .तु नास्ति क. फ. 15. इति नास्ति फ. 16. उपेतः नास्ति फ. 17. °रिणोः क, महाभाष्ये